

POSTAVLJANJE SPOMEN-PLOČE U ČAST ĆIRILOMETODSKOGA
I POSEBNO HRVATSKOGLAGOLJSKOGA NASLJEĐA
U PAPINSKOJ BAZILICI SVETE MARIJE VELIKE U VATIKANU

Godine 868. sveti Konstantin-Ćiril i Metod na oltaru prikazahu glagoljske liturgijske knjige, a papa ih Hadrijan II. odobri za liturgijsku uporabu uzdignuvši time (crkveno)slavenski jezik na čast ravnu onoj koja pripada latinskomu, grčkomu i hebrejskomu kao jezicima svetoga. Dogodilo se to na oltaru jedne od najstarijih sačuvanih crkava, papinske bazilike Svete Marije Velike sagrađene u IV. stoljeću.

Zahvaljujući inicijativi i velikomu trudu veleposlanika Republike Hrvatske pri Svetoj Stolicu gospodina Nevena Pelicarića, u spomen je na taj jedan od ključnih događaja ukupne ćirilometodske kulture od prije 1150 godina, a još i više na spomen tisuću godina

dugoga hrvatskoglagoljskoga nasljeđa, toga najvjernijega i najduljega nastavka djela Svete Braće, na vidljivom mjestu u prostoru krstionice navedene papinske bazilike postavljena kamena ploča s uklesanim pozlaćenim natpisom koji glasi: »✠ U ovoj papinskoj bazilici 868. godine papa Hadrijan II. odobrio je glagoljske liturgijske knjige koje su sveti Ćiril i Metod sa svojim učenicima donijeli u Rim. U Rimu su za naše svećenike glagoljaše tiskani misali i brevijari na glagoljici sve do XX. stoljeća. Zahvalan hrvatski narod«. Navedeni je tekst uklesan glagoljicom, a onda i u prijevodu na talijanski jezik, naravno pisan latinicom:

✠ Ж РИМЕНЕ ЦРКВЕНЕ КНИГЕ СВЕТИХ ЦИРИЛА И МЕТОДИЈА
У ОВОЈ ПАПСКОЈ БАЗИЛИЦИ 868. ГОДИНЕ ПАПА АДАРИЈАН II.
ОДОБИО ЈЕ ГЛАГОЛЈСКЕ ЛИТУРГИЈСКЕ КНИГЕ КОЈЕ
СУ СВЕТИ ЦИРИЛ И МЕТОД СА СВОЈИМ УЧЕНИЦИМА
ДОНИЈЕЛИ У РИМ. У РИМУ СУ ЗА НАШЕ СВЕЋЕНИКЕ
ГЛАГОЛЈАШЕ ТИСКАНИ МИСАЛИ И БРЕВИЈАРИ
НА ГЛАГОЛЈИЦИ СВЕ ДО XX. СТОЛЈЕЋА. ЗАХВАЛАН
ХРВАТСКИ НАРОД

IN QUESTA BASILICA PAPAIE NELL'ANNO 868
PAPA ADRIANO II APPROVÒ I LIBRI LITURGICI
GLAGOLITICI PORTATI A ROMA
DAI SANTI CIRILLO E METODIO E DAI LORO ALLIEVI
ANCORA A ROMA FURONO STAMPATI FINO AL SECOLO XX
MESSALI E BREVIARI CROATI IN SCRITTURA GLAGOLITICA
UTILIZZATI DAI SACERDOTI GLAGOLITICI CROATI
IL POPOLO CROATO RICONSCENTE

Uz gornji je i dva postranična oboda ploče uklesano: »postavili Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Hrvatski

sabor i Veleposlanstvo Republike Hrvatske pri Svetoj Stolici, 2018.«:

ପ୍ରଥମେ ଲେଖାଯାଇଥିବା ଚିତ୍ରାଙ୍କନଗୁଡ଼ିକ ହେଉଥିବାରୁ ଏ
 ଉପସ୍ଥାପନା, ଲେଖାଯାଇଥିବା ଚିତ୍ରାଙ୍କନ ଏ ପ୍ରଥମେ ଲେଖାଯାଇଥିବା
 ଲେଖାଯାଇଥିବା ଲେଖାଯାଇଥିବା ଲେଖାଯାଇଥିବା ଲେଖାଯାଇଥିବା ଲେଖାଯାଇଥିବା

Svoj je obol pothvatu zahvaljujući kojem se sada svatko tko zađe u jednu od najvažnijih i najposvećenijih vaticanskih crkava može upoznati s činjenicom tisućljetnoga hrvatskoglagoljskoga nasljeđa kao intrinzičnoj sastavnici kulture Zapada dao i Staroslavenski institut. Naime, nakon što je akad. Josip Bratulić sastavio tekst ploče na hrvatskom jeziku i nakon što je on preveden na talijanski jezik te uz sitne izmjene odobren od vaticanskih autoriteta, u Staroslavenskom su institutu oba teksta (hrvatski i talijanski) računalno ispisana, pri čemu je za hrvatski tekst korišten slovopis čiji dizajn potpisuje naš vrsni akademski grafički stručnjak i poznavatelj glagoljice prof. dr. u miru Frane Paro. Cjelokupni je tekst natpisa potom predan grafičaru Robertu Štimcu koji ga je minuciozno uredio, a zadnje je grafičko odobrenje ponovno dao Frane Paro. Posao je klesanja umjetnički obavila vješta ruka kame-noresca Zvonimira Barbarića, a kamen je donirao Tadija Barbarić.

Svečanost je predstavljajući ploče bila 17. studenoga 2018., a čast je njezina otkrivanja pripala predsjedniku Hrvatskoga sabora Gordanu Jandrokoviću. U ime Hrvatske je akademije znanosti i umjetnosti svečanosti nazočio akad. Željko Reiner, a ploču je blagoslovio kardinal Josip Bozanić, nadbiskup i metropolit zagrebački, i to nakon što je u zajedništvu sa svim biskupima Hrvatske

biskupske konferencije predvodio svečano euharistijsko slavlje. Bili su prisutni i kardinal Stanislav Ryłko, nadsvećenik bazilike Sv. Marije Velike i dugogodišnji liturgičar papa Ivana Pavla II. te Benedikta XVI., potom nadbiskup mons. Pietro Marini kao i mons. Antoine Camille-ri, podtajnik Državnog tajništva Svete Stolice. Svečanost su uveličali i brojni veleposlanici s drugim predstavnicima Diplomatskoga zbora akreditiranoga pri Svetoj Stolici, predstavnici Suverenoga malteškoga reda i Viteškoga reda Svetoga Groba Jeruzalemskoga, kao i velik broj Hrvata koji žive i rade u Rimu.

Crkva u kojoj je spomen-ploča postavljena ima posebnu simboliku. Naime, spomendan je posvete papinske bazilike Svete Marije Velike 5. kolovoza, na datum jedinstvenoga značenja za suvremenu hrvatsku državu – koliko bremenit (jer priziva spomen na žrtve Domovinskoga rata) još i više slavno obilježen blagdanom Domovinske zahvalnosti i hrvatskih branitelja. Također, u njoj je pokopan sv. Jeronim, crkveni naučitelj koji je rado isticao svoje dalmatinsko podrijetlo, a tijekom dugoga se vremenskoga razdoblja njegovo ime učinkovito koristilo za zaštitu hrvatskoglagoljskoga nasljeđa. Uzgred rečeno, mnogim je našim sunarodnjacima baš ta među četirima papinskim bazilikama posebno draga i stoga što je u njoj mladu misu slavio blaženi kardinal Alojzije Stepinac.

Aktivnost se državnih i javnih institucija uopće, pa i onih u čijoj je nadležnosti kulturna promidžba, u praksi nerijetko oslanja na pojedince koji se odvažavaju svoje dobre ideje i nadahnuća pretočiti u stvarnost, pa i kada im okolnosti u početku ne idu na ruku. Takav je slučaj i s ovom spomen-pločom: njezino je postavljanje ponajprije plod dovitljivoga i ustrajnoga rada te dugogodišnjega diplomatskog iskustva sadašnjega hrvatskog veleposla-

nika pri Svetoj Stolici. U istom dahu treba izreći nadu da će u vremenima koja su pred nama biti sličnih prilika kao i onih koji će te prilike znati prepoznati i učiniti da urode nekim novim dostojnim podsjetnicima na mjesto hrvatskoga glagoljaštva i hrvatske kulture uopće u okviru kulturne povijesti Zapada, Europe i svijeta.

VIDA VUKOJA